

КАФЕДРА РОСЛИННИЦТВА
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВОГО ІНСТИТУТУ АГРОТЕХНОЛОГІЙ, СЕЛЕКЦІЇ ТА ЕКОЛОГІЇ

МАТЕРІАЛИ

XIII науково-практичної
інтернет-конференції

**«АКТУАЛЬНІ НАПРЯМКИ ТА
ПРОБЛЕМАТИКА У ТЕХНОЛОГІЯХ
ВИРОЩУВАННЯ ПРОДУКЦІЇ
РОСЛИННИЦТВА»**

25 листопада 2022 року

м. Полтава

Матеріали XIII науково-практичної інтернет-конференції «Актуальні напрямки та проблематика у технологіях вирощування продукції рослинництва» / Редкол.: В.В. Гангур (відп. ред.) та ін. Полтавський державний аграрний університет, 2022. 104 с.

У збірнику тез висвітлено результати наукових досліджень, проведених науковцями Полтавського державного аграрного університету та інших навчальних і наукових закладів Міністерства освіти і науки України, науководослідних установ НААН.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

Микола МАРЕНИЧ – директор навчально-наукового інституту агротехнологій, селекції та екології, доктор сільськогосподарських наук, доцент;

Володимир ГАНГУР – завідувач кафедри рослинництва, доктор сільськогосподарських наук, старший науковий співробітник;

Любов МАРІНІЧ - старший викладач кафедри рослинництва, кандидат сільськогосподарських наук;

Ольга БАРАБОЛЯ – доцент кафедри рослинництва, кандидат сільськогосподарських наук, доцент;

Олександр КУЦЕНКО – професор кафедри рослинництва, кандидат сільськогосподарських наук, професор;

Микола ШЕВНІКОВ – професор кафедри рослинництва, доктор сільськогосподарських наук, професор;

Віктор ЛЯШЕНКО – доцент кафедри рослинництва, кандидат сільськогосподарських наук, доцент;

Олександр АНТОНЕЦЬ – доцент кафедри рослинництва, кандидат сільськогосподарських наук, доцент;

Сергій ФІЛОНЕНКО - доцент кафедри рослинництва, кандидат сільськогосподарських наук, доцент;

Людмила ЄРЕМКО – доцент кафедри рослинництва, кандидат сільськогосподарських наук, старший науковий співробітник;

Світлана ШАКАЛІЙ – доцент кафедри рослинництва, кандидат сільськогосподарських наук;

Ольга МІЛЕНКО – доцент кафедри рослинництва, кандидат сільськогосподарських наук;

Марина АНТОНЕЦЬ – доцент кафедри рослинництва, кандидат психологічних наук, доцент;

Рекомендовано до друку вченою радою Навчально-наукового інституту агротехнологій, селекції та екології ПДАУ, протокол № 4, від 24 листопада 2022 року.

ЗМІСТ

Тоцький В. М., Заєць Т. О. Продуктивні показники сортів пшениці озимої різних селекційних центрів	5
Писаренко Н. В., Сидорчук В. І. Напрямки та перспективи використання нових сортів картоплі української селекції	8
Шакалій С. М., Баган А. В., Марініч Л. Г. Декоративні властивості дерев і кущів	10
Оборонова А.В. Лікарські властивості та метод вирощування женьшеню в Україні	12
Марініч Л.Г., Калашнік О.П., Скрипка Ю.О. Вплив елементів технології вирощування люцерни на формування кормової продуктивності	15
Марініч Л. Г., Ласкавий Д. Ю., Бабич Р. О. Роль бобових культур у підвищенні якості зелених кормів	17
Баган А.В., Юрченко С.О., Шакалій С.М., Марініч Л.Г. Значення троянди у декоративному садівництві	19
Вережак Д.В. Вплив зміни клімату на продуктивність пшениці озимої	22
Бараболя О.В. Зберігання зернових мас у сухому стані, основні вимоги	25
Бараболя О.В. Кравець І.А. Урожайність пшениці м'якої озимої залежно від попередників та строків сівби	27
Гангур В. В., Космінський О.О., Поляков І.А., Гурба В.С. Формування асиміляційної поверхні рослин соняшнику залежно від рівня удобрення	29
Гангур В. В., Кирлиця А. О., Баранник В. П. Вплив строків сівби напольову схожість насіння гібридів кукурудзи різних груп стиглості	32
Єремко Л.С., Марініч Л.Г. Вплив біологічних добрив та стимулятора росту рослин на урожайність сочевиці.	34
Єремко Л.С., Олянецький О.В. Вплив мінерального удобрення на урожайність нуту.	37
Єремко Л.С., Понятенко А.О. Вплив мінерального удобрення та біостимулятора росту рослин на формування продуктивності сої.	41
Ляшенко В. В., Карасенко В. М. Продуктивність пшениці ярої за різних рівнів удобрення	45
Філоненко С.В., Борисюк О.О., Лисак В.М. Вплив рістстимулюючих препаратів на маточні буряки цукрові	50
Філоненко С.В., Деркач А.М. Оптимізація мікроелементного живлення кукурудзи	53
Філоненко С.В., Серета О.О., Філоненко В.С. Вплив елементів агротехніки на екологізацію технології вирощування насіння буряки цукрових	57
Філоненко С.В., Заплава С.О., Райда В.В. Ефективність та доцільність позакореневого внесення мікроелементів на висадках	60

буряків цукрових	
Барат Ю. М., Коляка В. В. Продуктивність сортів картоплі залежно від удобрення	63
Лень О.І., Алейнікова Л.М., Гангур М.В. Структурні показники урожайності нуту залежно від технології вирощування в умовах лівобережного Лісостепу	66
Лень О.І., Снігир В.П., Ткаченко Т.М. Структурні показники урожайності пшениці озимої залежно від технології вирощування в умовах лівобережного Лісостепу	68
Лень О.І., Алейнікова Л.М., Гангур М.В. Вплив позакореневого підживлення рослин як фактор підвищення зернової продуктивності нуту	70
Баган А.В., Петренко П.В. Вплив регулятора росту вимпел 2 на продуктивність пшениці м'якої ярої	73
Тікан Ю. М. Вирощування соняшнику за органічної технології	75
Улізько В. М. Елементи живлення для росту й розвитку кукурудзи	78
Мяло О.В., Юрченко С.О. Вплив ранніх строків сівби на ріст і розвиток рослин кукурудзи	80
Міленко О. Г., Сідаш А. А., Крисюк А. О. Вплив інокуляції насіння на врожайність сої	82
Котелевський Є.Ю., Михайленко І.О., Тищенко В. М. Особливості прояву господарсько корисних ознак сортів та константних селекційних ліній пшениці озимої конкурсного сортовипробування селекції пдау	86
Олефір А. М. Урожайність гороху залежно від сорту та попередників	88
Самойленко Є. О. Продуктивність коріандру посівного залежно від елементів технології вирощування	91
Плішко О. В. Еколого-біологічне обґрунтування застосування регуляторів росту рослин на картоплі	93
Костенко М. П. Польова схожість насіння і виживання рослин проса залежно від попередника та способу сівби в пожнивний та поукісний період	96
Гаркавенко С. А. Продуктивність сої залежно від бактеріальних препаратів для передпосівної обробки насіння	99
Кумпан Н. І. Вплив строків сівби на продуктивність ячменю ярого	101

УДК 663.63:631.53.01:631.811.98

ВПЛИВ РІСТСТИМУЛЮЮЧИХ ПРЕПАРАТІВ НА МАТОЧНІ БУРЯКИ ЦУКРОВІ

Філоненко С.В., кандидат с.-г. наук, доцент кафедри рослинництва
e-mail: sergii.filonenko@pdaa.edu.ua

Борисюк О.О., здобувач ступеня вищої освіти Магістр спеціальності 201
Агрономія

Лисак В.М., здобувач ступеня вищої освіти Доктор філософії

Полтавський державний аграрний університет

В результаті дворічного польового дослідження встановлено, що в буряконасінницьких господарствах доцільно і економічно вигідно на посівах маточних буряків цукрових застосовувати у позакореневе внесення регулятор росту рослин Терра-Сорб Фоліар дозами по 2 л/га. Це посилює імунітет маточних рослин буряків, що робить їх стійкішими до різних несприятливих чинників, що в свою чергу позитивно відображається на продуктивності культури, виходу ділових коренеплодів та поліпшенні їх фракційного складу, збереженості садивних коренеплодів упродовж зими.

Актуальність теми. Буряки цукрові були і залишаються важливою технічною і єдиною промисловою цукроносною культурою країн помірного клімату [8]. Це – одна з найбільш продуктивних і високоврожайних сільськогосподарських культур, продуктивність якої в значній мірі залежить від якості посівного матеріалу [3, 11].

Оскільки у нашій країні домінуючим є висадковий спосіб вирощування насіння буряків цукрових, тому саме він застосовується і у буряконасінницьких господарствах нашого регіону [4, 7]. Цей спосіб передбачає в перший рік вирощування садивного матеріалу – маточних коренеплодів, які восени викопують і зберігають у траншеях чи бурякосховищах, а весною ці коренеплоди висаджують і отримують бурякове насіння [10].

Останнім часом у буряконасінницьких господарствах технологія вирощування маточних буряків цукрових зазнала певних змін і вдосконалень [9]. Але попри все і до цього часу у відповідних господарствах отримують мало ділових коренів, які використовуються у якості садивного матеріалу. Коефіцієнт виходу таких коренеплодів ледве перевищує 2 [1, 4]. Це означає, що із одного гектара маточних посівів у цих господарствах отримують таку кількість садивних коренеплодів, яка достатня для засаджування висадків на площі 2 га [2, 10]. Проте, у європейських країнах, а також у передових буряконасінницьких господарствах нашої країни вже сьогодні отримують таку кількість маточних коренеплодів з 1 га, якої достатньо для садіння на 5 або навіть 6 га висадків [5, 9].

Одним із головних чинників, що безпосередньо впливають на збільшення виходу посадкових коренів, є, звичайно, технологія їх вирощування. Важливим елементом цієї технології є позакореневе застосування рістстимулюючих препаратів [6, 12]. Зважаючи на це, питання вивчення впливу позакореневого внесення різних доз регулятора росту рослин Терра-Сорб Фоліар на продуктивність маточних буряків цукрових та фракційний склад їх коренеплодів є важливим і актуальним, особливо для буряконасіницьких господарств.

Мета роботи – вивчення продуктивності маточних буряків цукрових залежно від позакореневого внесення різних доз регулятора росту рослин Терра-Сорб Фоліар, а також уточнення біологічних особливостей формування врожаю садивних коренеплодів та їх генеративних і технологічних властивостей.

Матеріали та методи досліджень. Польові досліди із вивчення впливу позакореневого внесення різних доз регулятора росту рослин Терра-Сорб Фоліар на продуктивність маточних буряків цукрових та фракційний склад їх коренеплодів проводили у ВАТ «Згурівське бурякогосподарство» Згурівського району Київської області упродовж 2021-2022 рр. Схема досліду включала такі варіанти: варіант 1 – без обробки регулятором росту (контроль); варіант 2 – позакореневе внесення регулятора росту Терра-Сорб Фоліар дозою 3 л/га в фазі початку змикання листків буряків цукрових у міжряддях; варіант 3 – позакореневе внесення регулятора росту Терра-Сорб Фоліар двічі дозами по 2 л/га (перший раз – у фазі 4-5 пар справжніх листків; другий – у фазі початку змикання листків буряків цукрових у міжряддях).

Результати досліджень. В результаті проведених досліджень встановлено, що різні дози регулятора росту Терра-Сорб Фоліар мають позитивний вплив на площу листової поверхні рослин культури.

Вже через 20 днів після позакореневого внесення відповідного препарату намітилася чітка тенденція до збільшення асиміляційної поверхні рослин культури. Найбільша площа листків з однієї рослини, в середньому за два роки, була в цей період на варіанті 3 – 4066 см², що значно перевищило контроль (3357 см²). Дещо менше, ніж у лідера, площа листків була цього разу на варіанті 2 із разовим внесенням регулятора росту Терра-Сорб Фоліар дозою 3 л/га – 3898 см². До часу збирання врожаю, коли і проводили третій облік площі листків, відповідна тенденція щодо листової поверхні на досліджуваних ділянках, незважаючи на її певне зменшення, утримувалася на такому ж рівні. Тобто, максимальною площа листової поверхні рослин маточних буряків цукрових виявилася на варіанті 3, і становила 1819 см², а мінімальною вона була на контролі – 1339 см². Рослини варіанту 2 мали цього разу середню дворічну площу листків на рівні 1640 см².

Дані наших досліджень щодо фракційного складу маточних коренеплодів буряків цукрових показали, що на варіанті із подвійною дозою регулятора росту, де виявилася найбільшою врожайність маточних коренеплодів і густота рослин, спостерігали, в середньому за два роки, збільшення фракції 51-300 г до

рівня 53,5%. На фракцію 301-600 г тут приходилось 40% коренеплодів. Тобто, частка придатних до садіння коренеплодів на цьому варіанті становила 93,5%.

Висновок. У буряконасінницьких господарствах доцільно і економічно вигідно на посівах маточних буряків цукрових застосовувати у позакореневе внесення регулятор росту рослин Терра-Сорб Фоліар дозами по 2 л/га. Це посилює імунітет маточних рослин буряків, що робить їх стійкішими до різних несприятливих чинників, що в свою чергу позитивно відображається на продуктивності культури, виходу ділових коренеплодів та поліпшенні їх фракційного складу, збереженості садивних коренеплодів упродовж зими.

Бібліографічний список

1. Балагура О.В. Удосконалення технології вирощування насіння цукрових буряків. *Цукрові буряки*. 1999. № 4. С. 17-18
2. Гангур В. В., Єремко Л. С., Кочерга А. А. Ефективність біостимуляторів за умови передпосівної обробки насіння соняшнику. *Вісник Полтавської державної аграрної академії*. 2020. № 2. С. 36–42.
3. Гангур В. В., Сахацька В. М. Мікробіологічна активність ґрунту за різних способів обробітку. *Вісник Полтавської державної аграрної академії*. 2019. № 4. С. 13–19.
4. Гізбуллін Н.Г., Глеваський В.І., Чемерис А.М. Вирощування насіння триплоїдних гібридів. *Цукрові буряки*. 2004. №2. С.10-11.
5. Мекрушин М., Черемха Б. Регулятори росту – ефективний фактор підвищення продуктивності посівів. *Пропозиція*. 2001. №5. С. 60.
6. Філоненко С. В., Тищенко М. В., Попов О. О. Реалізація продуктивного потенціалу кукурудзи за позакореневого внесення регуляторів росту. *Вісник Полтавської державної аграрної академії*. 2022. № 3. С. 31–39.
7. Філоненко С.В., Кочерга А.А., Тригубенко О.М. Гербіциди на маточному полі буряків цукрових: виробнича необхідність чи шаблонні стереотипи. *Актуальні напрямки та проблеми у технологіях вирощування продукції рослинництва* : матеріали XI наук.-практ. інтернет–конф. м. Полтава, 25 лист. 2021 р. Полтава : ПДАУ, 2021. С. 84-88.
8. Філоненко С.В., Питленко О.С. Продуктивність та технологічні якості коренеплодів цукрових буряків вітчизняної та зарубіжної селекції. *Сучасні тенденції виробництва та переробки продукції рослинництва* : матеріали IV Всеукраїн. науково-практич. інтернет-конф. ПДАА, кафедра рослинництва , 20-21 квіт. 2016 р. Полтава: Полтавська державна аграрна академія, 2016. С. 148-154.
9. Філоненко С.В., Райда В.В., Шарлай О.В. Вплив різних доз регулятора росту Текамін Макс на продуктивність буряків цукрових. *Актуальні напрямки та інновації у вирішенні проблем галузі рослинництва, присвячена 180 річчю з дня народження професора А. Є. Зайкевича* : матеріали XII наук.-практ. інтернет-конф. м. Полтава, 5 трав. 2022. Полтава : ПДАУ, 2022. С. 107-110.
10. Філоненко С.В., Тюпка М.В. Формування насінневої продуктивності висадків цукрових буряків за обробки садивних коренеплодів регулятором росту «Грейнактив-С». *Збалансований розвиток агроecosистем України:*

сучасний погляд та інновації : матеріали III Всеукраїн. науково-практич. конферен. ПДАА, каф. землеробства і агрохімії ім. В.І. Сазанова, 21 листоп. 2019 р. Полтава: РВВ ПДАА, 2019. С. 151-153.

11. Цвей Я.П., Тищенко М.В., Філоненко С.В. Моніторинг забур'яненості посівів сільськогосподарських культур у ланці зернобурякової сівозміни у виробничих умовах. *Вісник Полтавської державної аграрної академії*. 2018.№1. С.23-30.

12. Черемха Б. М. Біостимулятори росту рослин – вплив на урожай і якість продукції. *Захист рослин*. 1997. № 11. С. 2-5.

УДК 663.15:631.51.021

ОПТИМІЗАЦІЯ МІКРОЕЛЕМЕНТНОГО ЖИВЛЕННЯ КУКУРУДЗИ

Філоненко С.В., кандидат с.-г. наук, доцент кафедри рослинництва
e-mail: sergii.filonenko@pdaa.edu.ua

Деркач А.М., здобувач ступеня вищої освіти Магістр спеціальності 201
Агрономія

Полтавський державний аграрний університет

*В результаті дворічного польового дослідження встановлено, що у сільськогосподарських підприємствах зони нестійкого зволоження, за вирощування середньостиглих гібридів кукурудзи на зернові цілі, доцільно проводити позакореневе підживлення її посівів мікродобривами. За такого агрозаходу активізується фотосинтетична діяльність рослин культури, відбувається оптимізація різних біохімічних процесів, що в свою чергу сприяє зростанню зернової продуктивності кукурудзи. Крім того, зважаючи на економічні показники, є позакореневе внесення комплексного мікродобрива *Sunni Mix* (кукурудза) дозами по 1 л/га.*

Актуальність теми. Кукурудза – одна з найцінніших сільськогосподарських культур, яка за врожайністю зерна впевнено тримає першість серед всіх культур зернового напрямку використання [3, 5]. П'ята частина її зерна використовується на продовольчі цілі, близько 15-20% – на технічні, а от в якості фуражного використовується понад 65% зерна цієї культури [1, 11]. Слід зазначити, що зерно кукурудзи за поживністю значно перевершує зерно жита, ячменю і вівса [13]. Адже кожен його кілограм містить понад одну кормову одиницю, і близько вісімдесяти грам перетравного протеїну [4, 7]. Із зерна кукурудзи виробляють близько 150 різних технічних і харчових продуктів: крохмаль, крупу, спирт, пластівці, глюкозу, сироп, борошно [8]. Із зернових зародків отримують цінну харчову олію. Вона, маючи певні лікувальні характеристики, запобігає захворюванню на атеросклероз через зниження вмісту холестерину в крові [10].